

lauwers college

voor jou

**Prococol
medicijnverstrekking en
medisch handelen**

Butienpost, 24 januari 2018

Inhoud

Inleiding	3
Een leerling wordt ziek op school	4
Het verstrekken van medicijnen op verzoek	5
Medische handelingen	6
Wettelijke regels.....	6
Aansprakelijkheid.....	6
BIJLAGE 1	8
Een leerling wordt ziek op school.....	8
BIJLAGE 2	10
Het verstrekken van medicijnen op verzoek.....	10
Bijlage 3.....	12
Uitvoeren van medische handelingen	12
BIJLAGE 4	14
Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen	14
Bijlage 5.....	15
Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit.....	15
BIJLAGE 6	16
Uitvoeren van medische handelingen, wettelijke regels en aansprakelijkheid	16
BIJLAGE 7 Standpunt van het bestuur	18

Inleiding

Schoolpersoneel wordt regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofd- en buikpijn. De schoolleiding krijgt soms ook het verzoek van ouders/verzorgers om een kind de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. En een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van schoolpersoneel gevraagd als het bijvoorbeeld gaat om het geven van sondevoeding, het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie.

Met het verrichten van handelingen in de bovengenoemde situaties aanvaardt de schoolleiding een aantal verantwoordelijkheden. Schoolpersoneel begeeft zich namelijk op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd is. Het is daarom van belang om van tevoren goed te overwegen of de school deze verantwoordelijkheid wil en kan dragen. Bij een besluit om hierin een verantwoordelijkheid te nemen, is het voor de gezondheid van de betreffende leerling van groot belang dat de aangewezen personeelsleden in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Ze moeten zich ook realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

De GGD geeft met dit protocol scholen handreikingen om in dergelijke situaties overwogen keuzes te maken. Ook biedt dit protocol tips en voorbeelden om het één en ander te regelen.

De drie te onderscheiden situaties zijn:

- een leerling wordt ziek op school;
- het verstrekken van medicijnen op verzoek;
- het verrichten van medische handelingen.

De eerste situatie laat de school geen keus. Een leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de school of bijvoorbeeld de docent moet direct bepalen hoe er gehandeld moet worden. Bij de tweede en de derde situatie kan de schoolleiding kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling. Voor het individuele personeelslid geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Het is te overwegen de bedrijfshulpverlener een belangrijke rol bij deze medische situaties te laten spelen. Deze hulpverlener heeft extra deskundigheid die wellicht wat meer toegespitst kan worden op bepaalde problematiek of leerlingen.

In de praktijk zijn leerlingen in het voortgezet onderwijs vrij zelfstandig als het gaat om het toedienen van medicatie of het verrichten van medische handelingen. Of en in hoeverre school hierin een rol vervult, hangt af van het ziektebeeld en de ontwikkeling van de betreffende leerling.

Bij het maken van afspraken over medicijnverstrekking en medisch handelen, is het volgende juridisch van belang:

leerlingen van 12 tot 16 jaar oud moeten, naast hun ouders, zelf toestemming geven. Het gaat dan om een zogenaamde dubbele toestemming. De afspraken hieromtrent moeten schriftelijk vastgelegd worden;

leerlingen vanaf 16 jaar oud beslissen zelf over hun behandeling en geven daar ook toestemming voor. Voor de wet worden zij het zelfde behandeld als een volwassene. Ouders kunnen daardoor niet zonder meer benaderd worden. Ook in deze situatie moeten de afspraken op schrift vastgelegd worden.

In het hiernavolgende paragrafen worden de genoemde drie onderdelen beschreven. In de bijlagen vindt u het bijbehorende toestemmingsformulier en/of de bekwaamheidsverklaring.

Ten behoeve van de leesbaarheid schrijven we in de hij-vorm en spreken we over ouders waarmee we zowel ouder(s) als verzorger(s) bedoelen.

Een leerling wordt ziek op school

Regelmatig komt een leerling 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de schooluren last van bijvoorbeeld misselijkheid, hoofd- of buikpijn. Ook kan hij door een insect geprikt worden. Iemand van het schoolpersoneel verstrekt dan vaak zonder toestemming of medeweten van ouders een zelfhulp medicijn of laat de leerling Azaron op de plaats van een insectenbeet wrijven.

In zijn algemeenheid is een personeelslid van een school niet deskundig om een juiste diagnose te stellen en wordt er in principe geen 'zelfhulp' medicijnen aan leerlingen versterkt (zoals bij een paracetamolletje). De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Om op dergelijke situaties voorbereid te zijn, worden leerling en zijn ouders verzocht het in bijlage 1 opgenomen formulier laten invullen en tekenen.

Relevante informatie wordt opgenomen bij de leerling in SOMtoday. Deze informatie is door alle personeelsleden terug te vinden op de leerlingkaart en in het zorgvierkant van de leerling. Het is verstandig om deze informatie te raadplegen als ingeschat wordt dat de leerling bij een eenvoudig middel gebaat is. Er kan voor gekozen worden om de leerling contact op laten nemen met (een van) zijn ouders om hierover te overleggen.

In een situatie van ziek worden op school gaat de leerling meestal naar huis. In de meeste gevallen zal een leerling zelfstandig naar huis kunnen, tenzij er sprake is van heftige symptomen, of als er al bepaalde instructies of aanwijzingen vooraf bekend zijn bij betreffende leerling. Gedifferentieerd naar leeftijd zijn afspraken vastgelegd over wat er in deze gevallen van de leerling en/of zijn ouders/verzorgers wordt verwacht.

Er kunnen zich situaties voordoen waarbij het onverstandig is om de leerling alleen naar huis te laten gaan. In een dergelijk geval moet er voor begeleiding gezorgd worden. Bijvoorbeeld: ouders halen hun kind op, iemand vanuit school brengt de leerling naar huis, de leerling wordt met een taxi naar huis gebracht.

Raadpleeg bij twijfel altijd een arts. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak de leerling voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders. Het is niet mogelijk om alle signalen te benoemen die zich voor kunnen doen. Maar enkele zaken waar zeker op gelet moet worden zijn:

- toename van pijn;
- misselijkheid;
- verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen);
- verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur);
- verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Leerlingen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, insuline bij diabetes, antibiotica of zepillen bij toevallen. Meestal redden leerlingen in het voortgezet onderwijs zich hier zelf mee, maar soms vragen ouders aan de schoolleiding of een docent deze middelen wil verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven, maar die van de leerling is ook van belang (zie de inleiding).

Deze toestemming wordt schriftelijk vastgelegd met het formulier dat opgenomen is in bijlage 2. In het geval ouders gescheiden zijn wordt dit formulier door beide ouders ondertekend. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van de leerling kunnen leiden. Ouders en leerling leggen daarom schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat moet gebeuren.

Ook wordt beschreven in welke periode de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op de vervaldatum.

Hierdoor wordt duidelijk aangegeven wat er van de schoolleiding en het schoolpersoneel verwacht wordt en zij weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode, moet regelmatig met ouders en leerling overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijn gebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer er weer een nieuwe voorraad medicijnen wordt gebracht.

Enkele praktische aandachtspunten:

- de medicijnen worden alleen in ontvangst genomen wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van de betreffende leerling;
- lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn;
- noteer per keer op een aftekenlijst dat u het medicijn aan de betreffende leerling gegeven hebt.

Mocht de situatie zich voordoen dat een leerling niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat alle relevante gegevens bij de hand zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van de leerling. Deze gegevens zijn terug te vinden in SOMtoday. Ook moet het medicijn dat is toegediend worden doorgegeven, welke reacties de leerling vertoont en eventueel welke fout is gemaakt.

Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig zieke leerling, een leerling met een chronische ziekte of een leerling met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. De leerling heeft contact met leeftijdgenoten, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn ziekte of handicap. Gelukkig zien steeds meer scholen in hoe belangrijk het is voor het psychosociaal welbevinden van deze leerling om naar school te gaan als dat mogelijk is.

Medische handelingen

In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en -personeel vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij diabetes door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de leerling zelf of een van zijn ouders/verzorgers op school verricht. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders en/of leerling wel eens een beroep op de schoolleiding en het schoolpersoneel gedaan. De jeugdarts van GGD Fryslan kan adviseren bij de keuze om wel of niet medische handelingen uit te gaan voeren bij een leerling. Zeker in lastige of gecompliceerde situaties kunnen deze adviezen van belang zijn. Een voorbeeld: een leerling met diabetes die sterk wisselende bloedsuikerwaarden heeft en daardoor heel snel in een hypo schiet. Dit kan zo snel gaan, dat bijna niemand het aan ziet komen. Wanneer wordt besloten dat iemand van het schoolpersoneel de medische handeling gaat uitvoeren, moet men zich realiseren dat het schoolbestuur daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich neemt. Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het is goed om te realiseren wat hiervan de consequenties kunnen zijn.

Het zal duidelijk zijn dat de leerling en zijn ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen hun toestemming moeten geven. Zonder deze toestemming kan een schoolleiding of iemand van het schoolpersoneel helemaal niets doen. Gezien de ingrijpendheid van de handelingen moet de schoolleiding een schriftelijke toestemming van leerling en ouders vragen. Hiervoor wordt het formulier in bijlage 3 gebruikt. Bij gescheiden ouders wordt het formulier door beide ouders ondertekend.

In een heel uitzonderlijke situatie komt het voor dat een leerling zich niet aan de gemaakte afspraken houdt en niet mee wil werken. In zo'n geval is het van belang dat er contact opgenomen wordt met de ouders of huisarts of 112 wordt gebeld. Ook de afspraken in een dergelijke noodsituatie moeten vastgelegd worden op het formulier uit bijlage 3.

Wettelijke regels

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor schoolpersoneel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en schoolpersoneel als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

De hiervoor beschreven situatie is ook van toepassing wanneer iemand van het schoolpersoneel bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien valt schoolpersoneel niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische en paramedische beroepen. Soms wordt schoolpersoneel betrokken bij de zorg rond een zieke of gehandicapte leerling en daarmee worden ze partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat iemand van het schoolpersoneel gevraagd wordt om een medische handeling bij een leerling uit te voeren. Deze,

niet alledaagse, positie van een docent of een ander personeelslid moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet deze persoon een gedegen instructie krijgen over hoe hij de handeling moet uitvoeren. Deze wordt over het algemeen door de behandelaar van de betreffende leerling gegeven. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring (zie bijlage 4).

De bekwaamheid moet bijgehouden worden door jaarlijkse bijscholingen, zeker als de handeling waarvoor de bekwaamheid is afgegeven, weinig uitgevoerd wordt. Het is aan te bevelen om een tweede persoon binnen de school deze instructie te laten volgen. Mocht één van tweeën afwezig zijn, dan is er in ieder geval nog iemand waarop een beroep kan worden gedaan in geval er medische handelingen moeten worden verricht. Op deze manier wordt een optimale zorgvuldigheid aan leerling, ouders, schoolleiding en personeel gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat het schoolpersoneelslid in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden. Heeft een schoolpersoneelslid geen bekwaamheidsverklaring, dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat het personeelslid doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een docent of ander personeelslid voor een bepaalde handeling bekwaam is, wordt aangeraden de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een personeelslid dat wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht omdat hij bijvoorbeeld deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht, zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren.

Een schoolpersoneelslid dat onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht, is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, dan moet direct verbinding gezocht worden met de huisarts en/of specialist van de leerling. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Alle relevante gegevens zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van de leerling zijn terug te vinden in SOMtoday. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij de leerling waarneembaar zijn.

BIJLAGE 1

Een leerling wordt ziek op school

Het kan voorkomen dat je gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, je verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. Als deze situatie zich voordoet maakt de school een zorgvuldige afweging of je baat hebt bij een "eenvoudige" pijnstillers of dat een arts geconsulteerd moet worden. Bij onduidelijkheid zullen wij als school contact met je ouders opnemen.

Als je met het bovenstaande akkoord bent, wil je dan samen met je ouders dit formulier invullen?

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ondergetekenden (leerling en ouders) gaan akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam	: komt uit SOMtoday
Geboortedatum	: komt uit SOMtoday
Adres	: komt uit SOMtoday
Postcode en Plaats	: komt uit SOMtoday
Naam ouders/verzorgers	: komt uit SOMtoday
Telefoonnummer thuis	: komt uit SOMtoday
Telefoonnummer werk	: komt uit SOMtoday
Mobiele telefoon	: komt uit SOMtoday
Naam huisarts	: komt uit SOMtoday
Telefoonnummer huisarts	: komt uit SOMtoday

Te waarschuwen als ouders/verzorgers niet te bereiken zijn:

Naam	: _____
Telefoon thuis	: _____
Telefoon werk	: _____
Mobiele telefoon	: _____

Ik ben overgevoelig voor:

- Medicijnen:

_____ (naam)

- Smeersels tegen bijvoorbeeld insectenbeten:

_____ (naam)

- Overig:

_____ (naam)

- Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

_____ (naam)

Indien het noodzakelijk is dat de medewerkers op school weten welke medicijnen je gebruikt willen we je vragen dit hieronder aan te geven.
De school gaat er vanuit dat de leerling zelf in staat is om deze medicijnen te gebruiken. Bij hoge uitzondering kan hulp van een medewerker worden gevraagd. Dit geldt ook voor bepaalde medische handelingen. Mocht dit zo zijn dan verzoeken wij je dit hieronder aan te geven. De school zal in dat geval contact opnemen met de ouders om de procedures die gevolgd moeten worden door te nemen en vast te leggen.

Willen jij en je ouders eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de mentor. Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondergetekenden:

Naam leerling:

Naam ouder/verzorger:

Bij gescheiden ouders naam 2e ouder

Handtekening leerling:

Handtekening ouder(s)/verzorger:

Datum: _____

Plaats: _____

BIJLAGE 2

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam (leerling): _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode / woonplaats: _____

Zoon / dochter / pupil van: _____

(Naam ouder(s) / verzorger(s): _____

Telefoon thuis: _____

Telefoon werk: _____

Mobiele telefoon: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte(s):

Naam van het medicijn:

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:Uur
.....UurUurUur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Ook ommezijde invullen.

TOESTEMMINGSFORMULIER

Dosering van het medicijn: _____

Wijze van toediening: _____

Wijze van bewaren: _____

Controle op vervaldatum door: _____

Functie: _____

Ondergetekenden, leerling en ouder/verzorger van genoemde leerling, geven hiermee aan de school, c.q. het hieronder genoemde schoolpersoneelslid dat daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Naam leerling: _____

Naam ouder/verzorger: _____

Plaats: _____

Datum: _____

Handtekening leerling: _____

Handtekening ouder/verzorger: (bij gescheiden ouders handtekening tweede ouder):

=====

MEDICIJNINSTRUCTIE

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op:

Op (datum) : _____

Door (naam) : _____

Functie : _____

Van (instelling) : _____

Aan: Functie(s) : _____

Van (naam + plaats school): _____

Handtekening instructeur: _____

Handtekening medewerker school: _____

Bijlage 3

Uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekenden geven toestemming voor uitvoering van de zogenoemde 'medische handeling' op school bij:

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Postcode en Plaats: _____

Zoon / dochter / pupil van: _____

Naam ouder(s) / verzorger(s): _____

Telefoon thuis: _____

Telefoon werk: _____

Mobiele telefoon: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

Naam van contactpersoon (in ziekenhuis of anders): _____

Telefoon: _____

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren medische handeling:

Ook ommezijde invullen.

TOESTEMMINGSFORMULIER

De medische handeling moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

.....uur, uur,uur, uur

De medische handeling mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

Manier waarop de medische handeling moet worden uitgevoerd:

Eventuele extra opmerkingen:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig: Ja / Nee

Instructie van de medische handeling + controle op de juiste uitvoering is gegeven op

(Datum) : _____

Door: Functie : _____

Van (Instelling) : _____

Ondergetekenden: _____

Naam leerling : _____

Handtekening leerling: _____

Naam ouder/ verzorger: _____

Naam 2e ouder: _____

Handtekening ouder(s)/verzorger: _____

Datum : _____

Plaats : _____

BIJLAGE 4

Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling, verklaart dat:

Naam werknemer: _____

Functie: _____

Werkzaam aan / bij: _____

na instructie door ondergetekende in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren. De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende

de periode: _____

Ondergetekende: _____

Functie: _____

Werkzaam aan / bij: _____

Plaats: _____

Datum: _____

Handtekening: _____

Deze bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen wordt ondertekend door een arts, verpleegkundige of de arts van de GGD (BIG Geregistreerd).

Bijlage 5

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit

Als gevolg van:

- **Het toedienen van medicijnen aan een leerling;**
- **Het uitvoeren van een medische handeling.**

- Laat de leerling niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer de leerling goed en probeer hem gerust te stellen.
- Waarschuw een volwassene of laat één van de andere leerlingen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat de leerling tegen de volwassene moet zeggen.
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van de leerling. De gegevens staan in SOMtoday.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Geef aan naar aanleiding van welk medicijn of “medische” handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan.
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van de leerling bij de hand hebt of laat ze direct door iemand opzoeken (SOMtoday), zoals:
 - o Naam van de leerling
 - o Geboortedatum
 - o Adres
 - o Telefoonnummer van ouders en/of een andere, door de ouders aangewezen, persoon
 - o Naam + telefoonnummer van huisarts/specialist
 - o Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- Bel de ouders (bij geen gehoor: een andere, door de ouders aangewezen persoon).
 - o Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
 - o Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
 - o In geval van opname: geef door naar welk ziekenhuis is de leerling is gegaan.

BIJLAGE 6

Uitvoeren van medische handelingen, wettelijke regels en aansprakelijkheid

Er is een aantal soorten medische handelingen op school te identificeren:

1. handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt. Dit zijn handelingen zonder grote medische risico's, zoals het geven van zelfhulpmedicijnen als aspirine, ed. en
2. handelingen waarvoor de wet BIG **wel** geldt. BIG staat voor: Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg.

De Wet BIG geeft regels voor beroepen in de gezondheidszorg en biedt personen bescherming tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen. Het BIG-register is een onderdeel van de Wet BIG.

BIG-handelingen zijn handelingen die risicovol zijn, zoals het geven van injecties en het toedienen van sondevoeding. Deze mogen slechts worden uitgevoerd door artsen en door verpleegkundigen die hiervoor een bekwaamheidsverklaring moeten hebben. Met het delegeren van het verrichten van deze handelingen aan medewerkers in het onderwijs moet met grote zorgvuldigheid worden omgegaan.

Een specialist kan een medewerker handelingsbekwaam achten. Dit heeft echter niet tot gevolg dat deze medewerker niet meer aansprakelijk is voor zijn handelen; hij of zij blijft wettelijk aansprakelijk. Een arts kan een medewerker bekwaam verklaren voor het uitvoeren van een medische handeling en deze bekwaamheid ondersteunen met een ondertekende verklaring van bekwaamheid. De arts geeft deze bekwaamheidsverklaring voor een bepaalde tijd af. Wanneer de termijn van de verklaring is overschreden, moet de arts opnieuw de bekwaamheid testen.

Het hebben van een medisch handelingsprotocol op school is belangrijk. Het volgen van de werkwijze van dit protocol sluit niet uit dat een medewerker civielrechtelijk aansprakelijk gesteld en vervolgd zou kunnen worden voor het (foutief) verrichten van medische handelingen bij calamiteiten. Zelfs als ouders het medewerker toestemming hebben gegeven tot het uitvoeren van medische handelingen bij hun kind kan het medewerker verantwoordelijk worden gesteld voor zijn acties als het fout gaat.

Het bestuur heeft er voor gekozen om reguliere medische handelingen waarvoor een BIG registratie nodig is, niet door medewerkers te laten uitvoeren. Waar het gaat om levensreddende medische handelingen als gevolg van een acute allergie of shock, worden er individuele afspraken gemaakt tussen schoolleiding, ouders en een aantal specifieke medewerkers, die hier **vrijwillig** voor kiezen.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, dan moet direct contact gezocht worden met de huisarts en/of specialist van de leerling. Bel bij (het vermoeden van) een ernstige situatie, direct het landelijk alarmnummer 112. Bel bij twijfel altijd 112.

Er moet tevens voor gezorgd worden dat alle relevante gegevens van de leerling eenvoudig beschikbaar zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van de leerling. Meldt verder bij welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij de leerling waargenomen zijn.

Kortom

- Het bestuur of de schoolleiding heeft per situatie de keuze of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van acute medicatie.
- Voor de individuele leraar geldt dat hij/zij mag weigeren handelingen (al dan niet vallend onder de wet BIG) uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht. Dit is conform het arbeidsrecht.
- De wet BIG is niet van toepassing als er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen en is in dat kader ook altijd aansprakelijk voor zijn (niet) handelen.

BIJLAGE 7

Standpunt van het bestuur

Als medewerkers zouden worden betrokken bij de zorg rond een (chronisch) zieke leerling, dan zouden zij daarmee partners in die zorg worden. In zo'n geval zou het voor kunnen komen dat medewerkers gevraagd wordt om een medische handeling bij een leerling uit te voeren, waartoe zij niet bekwaam zijn. Deze, niet alledaagse, positie van een medewerker wordt door het College van Bestuur uiterst serieus genomen. Daarom is het College van Bestuur van mening dat zijn medewerkers geen medische handelingen mogen uitvoeren. In zeer uitzonderlijke situaties en na voorafgaand overleg tussen de directie, ouders en een individuele medewerker, kan een uitzondering worden gemaakt, die dan zorgvuldig moet worden vastgelegd en moet worden geëvalueerd. Soms verdient het dan aanbeveling een medewerker een bekwaamheidsverklaring te laten halen. Heeft een medewerker namelijk geen bekwaamheidsverklaring, dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het medewerker dat onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts een medische handeling (BIG) verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. Door helder te zijn over de beleidslijnen, de (on)mogelijkheden en door de afspraken vast te leggen, wordt zoveel mogelijke zekerheid aan leerling, ouders, medewerkers en schoolleiding geboden rondom de medische zorg voor leerlingen. Ook voor de verzekeraar van de school/het bestuur moet duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld.